

tură de condeiu să dăcă un „nu“ hotărât; căci o mare nedreptate ar fi când printr'un simplu act matrioular s'ar pute trece un copil protestant drept catolic.

Partida *Cehilor tineri*, după cum spun foile din Austria, a raportat în zilele trecute în Praga o frumoasă învingere. Nu de mult am înregistrat scirea, că 2000 de Cehi tineri țărani au ținut la 29 Iunie n. o adunare, în care au declarat unanim, că deore-ce pactul germano-ceh nu este primit decât numai de-o fracțiune cehă, respingându și ei punctațiunile aceleia. Nemulțămirea ce au manifestat-o Cehii tineri încă dela început față cu pactul s'a dat și și mai mult pe față, la alegerile pentru consiliul scolar al țerei. Avea să fie ales un membru ceh și altul german. Înainte de alegere s'a întâmplat o mare și vehementă dispută între alegătorii cu care ocaziune senatorul orășenesc Scholl, din partida Cehilor bătrâni, a ținut o aspră vorbire în contra pactului despre care a discus, că e periculos pentru Bohemia, er Podlipuigg, din partida Cehilor tineri, a discus, că un astfel de pact nici-odată nu li-se va pute impune Cehilor, seu mai bine nu le trebuie nici o împăciuire. După acestea au vorbit mulți alți oratori, der toți în contra pactului. În fine s'a procedat la alegere, reeșind deputatul Iosif Heinrich, care deși de origine germană, totuși elu totdeuna a ținut partea Cehilor tineri. Din 60 de voturi Heinrich a primit 56. Din cauză că Heinrich a trecut și de astă-dată în tabăra străină, între Germanii din Praga s'a născut mare agitațiune.

Credința generală e, că alegerea lui Heinrich aprăpe cu unanimitate, este o hotărâre demonstrată în contra pactului și remarcabilă e, că nu numai foile cehilor tineri, ci și cele ale Cehilor bătrâni aprobă alegerea făcută cu multă îndestulare. În Praga se vorbește, că acest succes al Cehilor tineri este un semn rău, decât nu chiar un pericol față cu pactul germano-ceh.

Din afară. Privitor la nota bulgară îndreptată Porții, o telegramă din Constantinopol împărtășește, că consiliul ministerial otoman s'a ocupat în zilele din urmă cu ea și a recunoscut în principiu îndreptățirea multor plângeri ale guvernului bulgar, der n'a adus nici o hotărâre. Representantul bulgar în Constantinopol, Vulcovic, a declarat guvernului otoman, în numele lui Stambulov, că nota bulgară nu e o amenințare, ci e simplu expresiunea stărilor faptice și o rugare de-a se ajuta acestor stări. Ambasadorul rusesc a protestat de nou în contra orî cărei concesiuni privitoare la cestiunea recunoșterii principelui Ferdinand.

„Pol. Corr.“ primesce din Belgrad o telegramă prin care i-se face cunoscut, că din incidentul aniversării morții lui Kaceansky s'a constituit o reuniune cu numele „Velika Serbija“, ale cărei nisuițe s'ar îndrepta în contra Austro-Ungariei. Scopul reuniunii e lăptirea ideii *unionei* între poporul sârb, lupta pentru unirea națională a tuturor Sârbilor și ajutorarea conaționalilor lipsiți. Reuniunea va eda cărți și broșuri, va constitui societăți de lectură, va funda bibliotecă și va nisui mereu, ca ideia mării Serbii să se afle expresiunea și în masele poporului.

Un conflict sângeros e în ajuns să se întâmple la granița albanesă. După cum i-se scrie foiei vieneze „N. Fr. Presse“ din Scutari (Albania), s'a ivit o mare dispută asupra unui drept de pășune la granița albanesă-muntenegrenă, care în timpul din urmă a luat proporțiuni îngrijitoare. Evorba de pășune dela muntele Velipolie, al cărui drept de folosință îl aveau mai înainte locuitorii muntelui Clementi și ai satului Cucui, împreună. De când satul Cucui s'a cedat Muntenegrului, Clementesii pretind, că numai ei mai au drept asupra pašunatului. Cucuienii însă au reclamat și au dobândit dela Pörtă restabilirea vechii stări de lucruri, adică a dreptului de pășune. Cearta născută de aici a provocat repetite conflicte sângeroase între Clementesii și vecinii lor muntenegreni. Iritațiunea între Albanesii cresc și mai mult în urma sgomotului răspândit, că Muntenegrul face pregătiri se cuprindă muntele dela Gusinie, care i-s'a recunoscut prin tratatul dela Berlin. În urma aceste locuitorii dela Gusinie, cari sunt mai toți Mohamedani, au făcut legătură cu Clementesii („bessa“, cum îi dăcă ei) și s'au jurat să nu lase nici cea mai mică bucată de pământ s'o ocupe Muntenegrul, și să se apere teritoriul până la cea din urmă picătură de sânge. La jurământul acesta se alătură toți locuitorii dela granița albanesă-muntenegrenă. În urma aceste guvernul muntenegren a trimis șese batalioane de soldați la graniță în apropierea muntelui Clementi. Măsura aceste, care nu pôte decât să întărească pe Albanesii în credința lor, că Muntenegrul are de gând să mai ocupe o părtică din teritoriul albanes, e cu atât mai primejdiosă, cu cât tocmai pe timpul aceste, populațiunea albanesă e liberă de orî-ce muncă a câmpului, și ca de obicei, pe timpul aceste se întâmplă conflictele dela graniță. Situațiunea în Albania decă e îngrijitoare.

În Londra poliția s'a pus în grevă. Turburările din zilele trecute abia de voru avă păreche în aualele Londrei și ele sunt caracteristice mai ales, că se fac chiar de cătră aceia, cari sunt chiamați să pădască ordinea și liniștea publică. Causa

turburărilor se dăcă, că este cestiunea dreptului la pensiune a polițiștilor, cestiune pe care căpitanul poliției Munro a adus'o pe tapet chiar și în camera comunelor. Der între Munro și ministrul de interne Matthews s'au născut divergențe de păreri, în urma cărora Munro și-a părăsit postul. Urmașul lui, Edward Bradford, a oprit adunările publice ale polițiștilor. În urma aceste agitația s'a mărit și turburările și-au ajuns culmea în scandalurile, ce s'au întâmplat înaintea biuroului poliției în Browstreet. S'au întâmplat bătăi și răni și trupele de prin casarme au fost consignate. Pe lângă polițiști s'au pus în grevă și purtătorii de scrisori (factorii). Telegramele mai noue din Londra spun, că între ei și direcțiunea postală nu s'a putut face până acum nici o învoială. Împărțirea scrisorilor se face cu mare greutate și întârziare. În 9 Iulie greviștii au dat cu puterea afară din edificiul poștei pe persoanele ce-i înlocuiau, s'a născut o luptă vehementă între ei și au abșis cu deservire serviciul; au ținut apoi o mare adunare în Clerkenwell la care au luat parte ca la 5,000 și au hotărât să începă greva, decât substitutorii lor nu voru fi demisionați. În urma aceste 100 dintre ei au fost destituiți din post.

ȘIRUL DILEI.

Alegere de protopop în Brașov. Astăzi s'a făcut alegere de protopop, pentru protopopiatul I. al Brașovului. Candidați au fost: protopopul *Ioan Petrică*, parochul *Vasilie Voina* și profesorul gimnasial *Ioan Popea*. Voturi au fost 60 și a primit parochul *Vasilie Voina* 29 voturi, prof. *Ioan Popea* 18 voturi, și protop. *Ioan Petrică* 13 voturi. Astfel a fost ales protopop cu majoritate de voturi părintele *Vasilie Voina*.

Un conflict de graniță. Cetimă în „P. Lloyd“, că din satul românesc dela graniță, Cornița, 300 de Români înarmați cu furci și cu puști ar fi năvălit pe moșia statului Balta-Cerbului și mai curând ca gendarmii să-i fi zărit, ei au secerat toate sămănăturile și le-au dus cu densii. Poporațiunea, care voia să i oprească de a face aceste, fu împărșiată și pusă pe fugă. A doua zi o nouă cetă de 60 Români a dat navală; de astă-dată se întâmplă o încăerare sângeroasă între năvălitori și gendarmi. Un Român a fost împușcat, mulți alții răniți, er alții arestați. „P. L.“ sustine, că Românii voiau să omore (?) pe un silvanist ungur și-i și deteră câte-va lovituri de cuțit când sosiră și împiedecă alte acte de violență.

Chiar așa să fiă?!

Faptă nobilă. Distinsul comerciant din Brăila, d-lă *V. P. Sassu*, a binevoit a înmăna administrației foiei noastre prețului abonamentului pe un an pentru cinci esemplare din „Gazeta“ de Duminecă, cu rugarea, ca să se trimetă gratuit în cinei din acele comune române unde se simte mai mare lipsă. Fapta aceste se caracterizează pe sine însăși. Mulțămim fierbinte d-lui *V. P. Sassu* în numele celor, cari vor beneficia din darul său marinos!

Societatea pressei în Bucuresci. Cetimă în diarele din Bucuresci, că pentru ați, Sâmbătă seară 30 Iunie v., sunt convocati în localul Redacției „României“ un număr însemnat de diariști cu scop de-a discuta asupra dispozițiilor ce trebuiesc luate spre a se pute pune bazele unei societăți a pressei. Întru-nirea aceste este pregătitoare altei întruniri generale, la care voru fi invitați directorii și redactorii principali ai diarelor.

Bătăia lui Dumneșu. În zilele aceste l'a trăsnit Dumneșu pe primarul din Băisora cu numele *Mărte Augusztin*. De Dumneșu trăsnitul a fost, după cum scrie „Kolozsvar“, Român de viață, der a ținut cu Ungurii. Elu a fost unul dintre cei mai mari sprijinitori ai „Kulturgyletului“ din Iara de jos.

Convocări. Adunarea generală a „Asociațiunii Transilvane“ este convocată pe ziua de 15 (27) August în *Reghinul săsesu*. — Adunarea generală a Despărțământului XI (Sălagiu) al „Asociațiunii“ este convocată pe 4 August s. n. în *Supurul de sus*. — Adunarea generală a Despărțământului II (Făgăraș) al „Asociațiunii“ este convocată pe 15 (27) Iulie în *Zernesu*. Toți Românii iubitori de cultura poporului nostru sunt invitați a lua parte la aceste adunări.

Institutul „Lumina“ din Bucuresci, calea Rahovei, Nr. 46, a fost ridicat, precum aflăm, la rangul de liceu. Directori voru fi d-nii *Gr. G. Tocilescu* și d-lă *D. R. Cordescu*. Voru funcționa la acest liceu trei profesori de facultate și alți 8 profesori dela liceele statului.

Iubileul lui Guttenberg. La 24 Iunie n. în multe orașe, mai ales în Germania, s'a serbat iubileul de 450 de ani al inventării tiparului. Cea mai frumoasă serbare s'a făcut în Maienta, unde s'a născut Guttenberg la an. 1397. Cea dintău carte s'a tipărit la 1452—1455 (Biblia). Guttenberg (seu cum se numia după părinții săi Gensfleisch) a murit la anul 1468.

Efectele tarifului pe zone în Austria. De când s'a introdus tariful pe zone

inimă-mi cu tot e a D-tale, decât în răstimp de trei ani imi vei fi credincios și totodată vei rămân mut.

Saint-Pierre cu o simplă clătinare din cap arată primirea propunerii Căjei și din acel minut deveni mut. . . .

În Turin s'a și lăptit vestea bălei sale; îl compătineau, der cauza bălei nimenea afară de Căja nu o scia, nimeni nu scia de ce e mut. Atât de frumos, așa de tiner, atât de brav și mut! . . .

Această scire a avea, că a atins în mod neplăcut pe fetele Turinului, der înzadar! Pre lângă totă compătinierea, pe lângă toate lacrimile versate în ascuns nu s'a putut face nici o strămutare în esența lucrului. Compătinierea amicilor elu nici că o băga în seamă, din care cauză cei mai mulți l'au condamnat și au încetat a-i fi amici sinceri; și elu a rămas mut.

Însă ca o povară grea îi apăsa inima gândul, că nu-și mai pôte manifesta amorul în modul de până acum, și nu odată se clătina în propusul său, der totdeuna își aducea aminte de cu

vreme de cinstea cavalerescă — și tăcea.

Într'una din zile, îmboldit de o patimă nebiruită, era pe aci să dea curs liber simțimentelor sale, uitându jurământul; der privirea rece a Căjei îl împedecă — și a tăcut. . . .

„Rămasul bun“ și-l'a luat prin o epistolă de câteva rânduri.

Ajungându în Franța, din ce în ce se lăsau nori mai posomorți peste firea lui. Trăia retras, ca un eremit. Când erupse războiul contra Angliei, un gând i-se furișă în minte și iuimă: a muri în războiu!

La armată s'a purtat vitejese, și lupta, care pe-aci era să fiă pierdută, nu odată o făcu victoriosă. . . .

Vestea lui Saint-Pierre nu peste mult se lăpti în tabăra și'n țară. De cavalerul mut vorbeau ostașii, er fetele amorose visau de el. Însă florea neșredită, atunc o potrivă mai bine în cununa-i de învingere, când într'una din acele lupte, cu o cutezanță ne mai pomenită, abăt lovitura de marte îndreptată spre regele său.

Regele își răsplăti mântuitorul vieții

sale cu lanțul său de aur, și l'a numit de comandant suprem al armatei. Acesta era o pozițiune foarte înaltă pe acele timpuri, der și Saint-Pierre a sciut'o purta cu demnitate.

Prin reușita bună a războiului, într'atata și a câștigat iubirea regelui, încât acesta în toate părțile țării a dat publicațiunii, promițându un dar regesc aceluia, care va fi în stare să vindece băla eroului mut. Indemnați de premiul pus, cu miile se adunau medicii din toate părțile țării în capitală, de ceea ce Saint-Pierre deveni îngrijat, că în cele din urmă prin atăția mediciei aie-vea va deveni mut.

Regele, ca să scutescă pe prietinelu său de orî și ce neplăcere, a ordonat a se vesti, că medicul va primi premiul publicat, der acela a cărui probă nu va fi urmată de succes, va trebui să mără. După această publicațiune întru atata s'au înpușinat medicii, încât nu au rămas decât doi.

Nici sciința și esperința acestora însă nu au avut succes, er la ordinul aspru al regelui ei au fost închiși și

nici că voia să audă de scusele lor. În mijlocul capitalei s'a ridicat un eșafod îmbrăcat în postav roșu, pe care aveau să fiă executați cei doi captivi.

În timpul aceste se insinua la curtea regală o damă de o frumșetă rară, care doria să fiă primită înaintea regelui.

„Maiestate!“ dăse tineră damă, „nu-mai trei zile cer, și decât în acest timp nu voi fi în stare să vindec pe amicul Maiestății Tale din mușă, de bună voiă imi voi pleca capul sub barda călăului.

Frumșeta răpitoare și maniera elegantă a tinerei dame l'u pătrunseră pe rege, și o rugă să renunțe la o atare încercare zadarnică și să nu-și pună în pericol viața înfloritoare.

Tineră damă însă rămase foarte hotărâtă pe lângă propusul ei.

„Modul meu de vindecare e folositor și sigur, lasă-mă der Maiestate să-l aplic.“

— „Bine, căcă“ — dăse regele — „der nu uita, că decât încercarea îți va fi zadarnică, mărtea ț-e sigură.“

în Austria, pe căile ferate de stat s'au transportat în împrejurimea Vienei aproape 115.000 de persoane. În ziua de Rusali numărul persoanelor, cari au călătorit spre Viena și în jurul Vienei, a fost de 72.000.

***
Nu i-a succedut. Se scrie din Alba-Iulia, că Takács Jozsef, pantofar, urându-și viața a vrut să móră spânzurat. Ei, dér o păți bietul Takács, (câci o vecină a lui prințându de veste a grăbitu la Takacs, a tăiatu funia cu care era legat și alergându după ajutoru medical, după multă trecare, li-au succedut să'nvieze pe nefericitul, despre care se dice, că iubese tare rachiul.

***
Podul de la Murășu peste Cimbrud, după o esaminare amănunțită de către o comisiă pricepătoare, a fost datu comunicațiunei. Podul este proprietatea comitatului și comitatul va lua vama dela trecătorii peste el, dér după cum se spune tariful va fi moderat.

***
Sinucidere. Ni-se scrie, că în 3 a l. c. s'a spânzurat în Runcu o muere. Era lucru curios a vedé cum muerea sta spânzurată de grindă avându înaintea ei pe masă o iconă și unu cuțit. Muerea înainte de a se spânzura a făcutu mătânii și a sêrutat icona. Causa spânzurării e unu morbu îndelungat.

***
Esamenul de notar au făcutu cu bunu succed, după cum ni-se scrie la 9 Iulie n. d nii: Gedeon Vasu, Ioan Stanu, din cercul Arpașului; Nicolae Manoiu și Ioan Voda din cercul Branului. Numiții d-ni au fost esaminați în casa comitatului Făgărașu.

***
Furtună grozavă în Marea Nordului. Se telegrafiază din Bruxella, că o furtună grozavă bântue marea Nordului. Până acum se anunță naufragiul a 16 luntre de pescari și înecarea a 52 de oameni; 40 de luntre sunt încă absente; témă e, că și ele s'au cufundat cu totu personalul lor. În fața portului din Ostenda o corabiă cu trei catarte s'a înecat cu echipagiul cu totu. Corabia de salvare a trebuit să se întorcă în port; nicl vapórele cele mari de poștă nu se pot apropiia de porturi. Pe marea deschisă trebuie să fi avut loc multe catastrofe.

Grindina și tempestăți.

Mai din tóte părțile țerei primim sciri care de care mai îngrozitoare despre pagubele nespuse, ce le-au suferit bietii economi prin grindina și tempestățile din zilele din urmă.

Etă informațiunile, ce le avem până acum în privința acésta:

În 3 Iulie au fost bătute de grindină hotarile mai multor comune din comitatul Cojocnei și Solnoc-Dobéoa, precum: Sântien, Băbuși, Cristur, Ascileul mare, Șintereag, Panticou, Chiuza etc.

În 4 Iulie grindina a sfărmat séménaturile mai de pe întréa Câmpia. Dela M.-Ludoșu, Sângeru etc. în sus pe valea Ludoșului și până către Ormenișul de Câmpia, apoi dela Turda, Ghirișu etc. spre Bandu, Căpușu, până către Tergu-Mureșului. În unele comune mai vartosu grindina a fost de totu mare și a nimicit aproape totul, ba se dice că în Săcalul de Câmpia ar fi cădutu jertfa acestei tempestăți și 4 vieți omenești, hotarul comunei Grebenișu se dice că a fost cu totul sdrobotit. Din Craifalșu tocmai acum primim în privința grindinei dela 4 Iulie n. următoarea împărtașire:

O furtună cu grindină în mărimea nucilor și a oușlor de găină a prădat mai multe hotare. Decătu tóte însă mai réu atinsu a fost hotarul Craifalșului de Câmpia, unde nu a rămasu nimica din tóte séménaturile. Locuitorii sunt foarte îngrijați. Séménaturile nu se potu nici cosi. Erburile tóte sunt molite. Bietii oameni își vëndu vitele cum numai pot, de-o parte că nu au cu ce le ține, ér de alta pentru că se-și cumpere bucate. Cei, cari nu au ce vinde, își părăsesc casele și se duc încătră voru căpeta de lucru. Asigurați nu au fostu numai vre-o trei proprietari micl.

Totu în asemenea triste color ni-se scrie, că a fost pustiu de grindina din 4 Iulie și hotarul comunei învecinate Ormenișu, ba ce e mai mult, astăzi primim soirea, că în séra de 7 Iulie acésta nenorocita comună a fost a doua óra bătută de grindină, asemenea și comunele vecine Șopteru etc. Totu în 7 Iulie a cădutu grindina și pe la Clușia.

În comitatul Ciucului au fost devastate de grindină vre-o 7 comune, în părțile Aiudului asemenea mai multe comune. Prin părțile Abrudului tempestățile au pricinuit pagube mari, prin comitatul Zarandului grindina a prădat câmpiile, ba se dice, că mai multu lucrători și-au perditu chiar și viața. În părțile Hațegului apoi a fost în ziua de 3 Iulie unu adevăratu potop. Etă cum ne înfățișeză d-lu protopopu Bociatu îngrozitoare tempestate, ce s'a ivit prin părțile acelea:

Grădisce, 6 Iulie n. 1890.

Stim. D-le Redactoru! Puține faime străbatu în publicitate din acéstu ținutu, ce se numesc țera Hațegului și de care sunt legate suvenirile cele mai frumoșe ale unui trecut glorios, déră — vecinicu apus. Cu adencă durere trebuie să spun, că și cele următoare nu sunt de natură, ca se înveselesc inima românescă, câci sunt unu adaus la multe neajunse, ce trebuie să indure poporul nostru țeranu.

Este lătită credința în popor și zădarnică e ori-ce încercare de a-lu abate dela acésta credință, că adecă fapte criminale s'au săvșite de anumiți oameni între împrejurări deosebite, se răsună prin pagube elementare estra-ordinare, trimise asupra ținutului întreg și pe care întemplantu poporul în limbajul lui natural le numesc „mânia lui Dumnezeu.”

Dela Pasoi încóce în acéstu ținutu se săvșiră trei omoruri cu o sêlbătécia adevăratu barbară. Acestea deșteptară temerea poporului și venirea unei catastrofe ne mai pomenite se aștepta pe tóta ziua.

Nenorocirea presimțită și urmă în 3 Iulie n. c. la 3 óre d. a. prin o plóia torențială însoțită de grindină și urmată de unu povoi înfricoșat, carele se vèrsă peste comunele Zaicaniu, Paucinesc, Hubița și Grădisce, cășunându pagube și stricăciuni ne mai pomenite atât în comune, cât și în séménaturile și fênațe.

După o fierbințelă înădușitoare, se descărcă o plóia vehementă, mestecată cu grindină mai măruntă, carea în scurtu crescú la mărimea oușlor de porumb, și strivi grădinile și séménaturile. Acésta stricăciune potu nu s'ar fi sítit așa mult, decă nu urma potopul, care umfându páraele, cu o furiă ne mai vèdută năvali asupra comunelor și a hotarilor din prejuru, spălându totu ce-i sta în cale. Fiindu munții, unde se întemplantu o rupere de nori, în nemijlocita apropiere a comunelor, valurile turbate părăsind alvia apei cu o iuteală estra-ordinară, rupându stavilele, se revèrsară peste curți, grădini și strade, ducându cu sine cele mai multe clădiri economice departe peste hotar. Bolovan și bârne, ba chiar brați întregi, scoși din adencimea văilor de munte, se grămădeau prin trecătoarele înguste ale comunelor, séu se opriau după sălci și arbori dându undelor uriașe la totu momentul altă direcțiune, prin ceea ce pericolul se totu întindea și chiar punctele cele mai înalte erau amenințate.

Pietrii cuadrate de 5—6 măji de grele se restogoliau prin mijlocul comunelor și chiar pe drumul țerei; arbori de mărime estra-ordinară scoși din rădăcină jucau peste valuri, rupându în căderea lor totu ce le era în cale. Era o privelisce îngrozitoare! Spaima cea mai adencă era zugrăvită pe fețele tuturor, și temerea, cumcă comunele întregi voru fi nimicite, deveni totu mai generală. Nicl n'ar fi scăpatu de acésta grea nenorocire, decă acéstu potop ținea numai o jumătate de óra mai mult.

Tóte morile, podurile și clădirile din apropierea apei sunt parte distruse, parte spălate; alvia nouă în multe locuri ajunge adencimea de 2—3 stânjin și numai cu cele mai grele încordări se voru puté îndrepta stricăturile de pe strade.

Séménaturile și fênațele, speranța

unui an întreg, sunt aproape nimicite; desperarea la culme, pagubele neprețuite. După calculul mijlociu, în comuna Grădisce pagubele se urcă la 10 mi fl. v. a. ér în comunele înșirate potu peste 30 mi fl. v. a. În fața acestei nenorociri cumplite ce voru face bietii sêraci numai Dumnezeu soie. Pierderi de vieți omenești s'au întemplantu în Grădisce 1, Hobița 2, Paucinesc 3 și Zaicaniu 4, ér câte nenorociri s'au întemplantu în curgerea apelor până la Hațegu nu-mi este cunoscut.

Până când óre nu va străbate folosul asigurațiunilor și la inima plugarului român, care cu puțin cruceru — pe cari de multe ori i aruncă pe nimicuri — își poté asigura munca sa cruntă de pe o vèră întrégă și în casu de nenorocire nu rămâne espus la lipsă și fôme extremă. Chiar când e cruțat de grindină, cheltuelile avute cu asigurarea sunt destul de răsplătite prin liniștea, ce simte omul sciind, că lipsa nu-lu va ajunge și recolta promițătoare în scurtu îi va înveseli casa și mésa.

Înainte comasărilor, contrarii asigurațiunei mai aveau o umbră de scusă, câci fiindu parcelele împărtașiate, chiar și în casul cel mai réu o parte din séménaturile séu fênațe îi rămânea omului scutit și lipsa momentană era delaturată. Astăzi însă, când în cele mai multe comune moșia întrégă e strinsă la olaltă și prin urmăre întrégă e espusă distrugerei, neasigurarea e păcatul cel mai mare, ce-lu face economul față cu sine și familia sa.

Asigurarea, — fiă contra foleului, fiă contra grindinei — este unul dintre mijlocele principale pentru înaintarea economică și este o stavilă puternică contra sêraciei și decădinciei materiale a poporului nostru.

Inteligența mirenă și preoțescă își implinesce datorința cea mai sântă, merită să dobândescă recunoștința cea mai viuă, decă cu tóta ocaziunea și cu stăruință recomandă poporului asigurarea puținului séu avut, premergându, firesce, cu esemplul séu în tóte. Câci poporul numai prin dovede pipăite și prin exemple se poté îndupleca de a primi unu sfat, care îl costă óre-care spese, și e legat mai mult de folosul momentan. Decă însă vede, cumcă într'o asemenea nenorocire vecinul séu este însutit răsplătit pentru banii spesați cu asigurarea, își dá ultimul cruceru.

Popu Avelu Bociatu,
protopopul Ulpiei Traiane.

„Maiestate! nu ceru grațiă” — dice dama cu hotărre...

Numai decătu o conduseră la Saint-Pierre.

Acesta ședea pe unu fotoliu, liniștit, cu o seriozitate bărbătescă, dér cu fața senină.

Când Căja îl vèdu, cu fața înroșită se aruncă în brațele lui și încep a-i pune sute de întrebări, dér Saint-Pierre la tóte acestea răspundea cu unu simplu suris. „Lă ruga sé-i răspundă și numai cu unu singuru cuvântu, dér înzadar. La tóte încercările, la tóte sbuciumările numai unu suspin era răspunsul. Buzele lui Saint-Pierre nu s'au deschis nicl baremi spre unu singuru cuvântu.

Căja părăsi pe iubitul ei cu inima înfrântă, cu ochii plini de lacrimi...

În ziua următoare, éráși a mersu la el.

„Saint-Pierre” — dice, când a intrat — „se poté óre ca tu sé te îndoiesti în acea ființă, decătu care mai cu căldură nicl una nu te poté iubi pe

lume, — dóră cređi, că am venit să te ceru? Mă juru, că nu!”

Saint-Pierre nu răspunde.

„Așadără te îndoiesti în sinceritatea mea?” — continuă Căja — „Nu mă învrednicesc nicl de unu răspuns milos?” — Fiă déră!” — și fața-i ca aurora s'a înroșit, — „îndoieste-te, dér și-mi numai cuvântul: „te iubesc”, și mă juru pe Dumnezeu, că-ți voi implini dorința.”

La cuvintele pasionate, eroul mut se cutremură, dér buzele i-au rămas mute...

Căja lă părăsi cu ochii plini de lacrimi. Ce a avut în inimă: mai multă mâniă, răsunare, séu iubire, nicl ea nu scia!?

Încă o și decă buzele lui Saint-Pierre voru rămâne mute, Căja și-a sferșit viața, deși ea era lipită de viață, câci iubia.

Încă-odată pentru ultima óra se duse la Saint-Pierre.

„Iubesci-mă?” îl întrebă când intră la densusul.

Saint-Pierre își puse mâna pe inimă și privi spre ceru, voi sé-lu cheme de mărturiă, că o iubese.

„Voesci-mi mórtea, dice Căja cutremurat.

Acésta întrebare l'lu cutremură pe Saint-Pierre.

„O! vorbesce dér, câci mórtea imi e sigură.”

Saint-Pierre, cu ochii plini de lacrimi, privia obrazii înroșiți ai Căjei și tăcea.

„Ah nemilosule!” strigă Căja cu durere — „pentru ce lași a-se reoglanda din ochii tui unu amoru atât de ferbinte, decă la rugarea mea rămăi surd; pentru ce prefaci iubire, când pe a mea o desprețuesc; ér decă mă iubesc, pentru-ce mă arunci, prin muția ta, dela care te-am mântuit ca jertfa a morții? Dér nu, tu nu mă mai iubesci. Mă crede, că nu mórtea, ci pierderea amorului têu mă dóre! Oh! decă poftesc mărturiă amorului meu, pentru-ce întărđii a mă stringe la sinul têu? — câci sunt a ta!”

Saint-Pierre, cu o iubire înflăcărată îmbrățișă pe tînăra damă, dér de pe buzele lui în locu de cuvântu numai suspin și oftări sburan, ér pentru Căja n'a avut nicl baremi unu cuvântu de mângăere. Acésta tăcere cerbicósă a frântu pe femeia și deși eroul mut era convinsu despre amorul ei, elu nu grăia.

„Óre i-s'a înțepenit limba prin acésta tăcere de trei ani? și acum are sé rămăni mut pe veci? Da! așa trebuie să fiă” — cugetă întru sine, — „câci altcum e cu neputință, ca sé rămăni așa de neînduplecat la cuvintele rugătoare, — ba scie și aceea, că voi fi judecată!”

S'au despărțit...

În acéstu minutu înfloritoru, Căja nu mai avea nicl o lacrimă, câci de multu încă tóte le-a vèrsat, nicl o singură căință nu îi suna de pe buze. Tăcută își întinse mâna lui Saint-Pierre și ultimul sêrutu sună pe buzele ei, sêrutu înfloritoru ca mórtea.

Eșafodul era încunjurat de multe țime mare de oameni. Cortegiul înainta

Cununiă. Duminecă în 1 Iulie v. la orele 12 din zi se va celebra în biserica Maicei Domnului în Satulungu cununiă d-lui *Ioan G. Sassu*, un nepot al d-lui V. P. Sassu din Brăila, cu domnisora *Elena Sandu Munteanu* din Satulungu.

Adresăm tinerei părechii sincerele noastre felicitări!

Logodnă. D-lă *Teofil G. Grigorescu*, învățător primar al școlii normale din Lăpușul ungurească, pe care încă din timpul funcționării sale ca învățător în Bistrița, îl cunoșteam ca pe unul dintre cei mai harnici și mai bine simțitori învățători români, după cum ni-se scrie, s'a logodit de curând cu d-ra *Elena Mașcanu*, fiica d-lui cancelar G. Mașcanu din Lăpușul ungurească.

Dorim fericire tinerei părechii!

Esamene la sate.

Cuvesc (dieceza Aradului), Iunie 1890.

Mercuri în 13 (25) Iunie s'a ținut în comuna noastră examenul cu pruncii dela 6—12 ani sub presiunea P. On. D-nu protopop al tractului Lipovei, Voicu Hamsea.

Cei cari am luat parte la acest examen am fost foarte încântați. D-lă învățător actual *Georgiu Tomi* dete acestei zile o înfățișare sârbătorescă. Părta școlii o împodobi cu unii arozi din ramuri verzi, sub care era scris cu litere mari: „Bine ați venit.” Asemenea ușa școlii și plafonul deasupra catedrei au fost împodobite cu flori și ramuri verzi.

Scolarii, salutându pe d-lă protopop și pe oșpeți au intonat: „Împărate cerească”, după care s'a deschis examenul prin o vorbire adresată elevilor de d-lă protopop. Am ascultat apoi răspunsurile elevilor din toate obiectele de învățământ și în adevăr simțiam o bucurie mare în sufletul nostru când auțiam pruncii din opincă și subă răspundând corect la toate întrebările puse de învățător, anume din socotă, religie, gramatică, geografică, istorică, fizică, constituția ș. a. Ba și declamațiunea unui școlar a succedat peste așteptare. În decursul unei pauze, pruncii cu toții au eșit afară și s'au produs din gimnastică.

Examenul a durat dela 2 până la 6 ore p. m. La fine s'a cântat dintr cântările bisericesti pricisna: „Dă-mă nu mă lăpăda”, ăr dintre cele naționale: „Calcă Române.” Anul școlastic s'a încheiat prin o vorbire a d-lui protopop, la care a răspuns d-lă învățător.

Suntem mângâiați și mulțumiți cu sporul făcut de învățătorul nostru, ne pare însă foarte rău, că mare parte

din copiii n'au cercetat școlă, la ceea ce multă a contribuit nepăsarea primăriei noastre, dela care așteptăm ca în viitor să arate mai mare interes față de școlă noastră.

Vasilie Iorgoviciu,
pădurar r.

Din Comitatul Ugocea, Iunie 1890.

On. D-le Redactor! Mi țin de datoria a nutre cu vederea publicațiunile din multă prețuită fiică dirijată de D-V., „Gazeta Transilvaniei”, cari se referesc la secerișul învățământului din școlile noastre populare române, fără a Vă ruga ca să binevoiți a publica și dela noi unele date privitoare la secerișul din școlile populare din tractul Turțului, care deși nu este așa bogat ca 'n alte părți, totuși e de ajuns pentru a arăta On. publicu român, că și în părțile noastre se află Români, cari ostensc pentru ajungerea scopului de mult dorit, de a înainta învățământul publicu național român. Succesul cu care s'a încheiat anul școlastic în școlile populare din Tractul acesta, pe scurt voesc a-l arăta în următoarele:

În 31 Mai st. n. înainte de amedă s'a ținut examenul în școlă poporală din:

Gherța mică. De față era d-lă Protopop Ioan Szerbak ca președinte, D-lă Ioan Szerbak jun. capelan și D-lă Constantin Dragoșiu învățător pens. Elevii în număr de 46, s'au examinat din religie (Catehism și Istoria biblică.) Învățământul intuitiv, scris și cetit în limba română și maghiară, Gramatică română, Limba maghiară, Aritmetica, Geografia, Istoria Ungariei, Istoria naturală, Cantu, Caligrafia, Declamațiun și din Gimnastică. După părerea D-lui Președinte, cu rezultat bun... (Aici funcționează ca învățător însuși d-lă raportor *N. Ghetie*. — Red.) Tot în 31 Mai după amedă s'a ținut examenul în:

Gherța mare. Elevi 37. S'au examinat din: Religie (Cath. și biblie.) scris-cetit în limba română și maghiară, Comput până la 10, Învățământul intuitiv și din Cantu arătându un rezultat în bucurător. — În anii trecuți școlă acesta sub foștii învățători a stat foarte îndărăt și numai stăruința d-lui preot și învățător *Petru Doboș* avem a mulțumi, că s'a pus fundamentul acestei școlă, de totu ruinată în privința învățământului.

În 4 Iunie s'a ținut examenul cu elevii școlilor populare din comuna:

Turțu. Înainte de amedă s'au examinat cei 26 elevi din școlă I condusă de d-lă cantor-învățător *Augustin Cardoșiu*. S'a examinat din: Religie, scris-cetit în limba română și magh., Comput și Cantu în 2 tonuri. Cantul a

succes foarte bine, cât pentru celalalte, pe lângă aceea, că nu s'au propus toate obiectele prescrite pentru școlile populare, s'a obținut un rezultat foarte slab. Causa neînțării nu este altceva, decât neglijența învățătorului. În aceeași zi după amedă s'au examinat școlarii din școlă II, condusă de d-lă *I. Cancianu*. Elevi 37. S'au examinat din: Religie, scris-cetit în limba română și maghiară, Gramatică română, Comput, Geografie, Istoria naturală, Cantu, Caligrafia și Gimnastică. Elevii au răspuns foarte frumos și precis din toate obiectele, dovedind diligență de fier din partea d-lui învățător, care se vede, că are chemare pentru această carieră. Pe lângă rezultatul laudabil, avem a observa, că încâtva se vede la școlari un mehanism, care ar trebui delaturat. — În 5 Iunie a. m. s'a ținut examenul în:

Batarciu. Elevi 15. S'au examinat din Religie, scris-cetit în limba română și magh., Comput și Cantu. Durer, nici cel mai mic progres nu s'a putut dovedi. D-lă învățător *Stefan Bumbu* și-a uitat mai cu totul de sânta lui chemare. În 5 Iunie s'a ținut examenul în:

Comlou. Elevi 5. S'au examinat din: Religie, scris-cetit în limba română și maghiară și din Comput. Atât rezultatul foarte slab și neîmbucurător, cât și neînțării școlarilor la examenul își află cauza în împrejurarea, că d-lă învățător *G. Iuhăș* în o mare parte a anului școlastic a fost greu bolnav.

În 6 Iunie a. m. s'a ținut examenul în:

Băciu. Elevi 15. S'au examinat din: Religie, scris-cetit în limba română și magh. și din comput, der fără nici un rezultat. Causa neînțării este nedestoinicia d-lui învățător *I. Dan* pe terenul învățătoresc. — Tot în 6 Iunie a. m. s'a ținut examenul în:

Valea secă. Elevi 28. S'au examinat din: Religie, scris-cetit în limba română și magh., comput și cantu. Rezultatul îndestulitor. Acest rezultat dovedește năsuința d-lui învățător *Vasilie Doros*, care la începutul anului școl. a aflat școlă în stare foarte deplorabilă și prin diligență i-a succedat a pune în această școlă un temel bun pentru înaintarea mai departe în viitor. — În 6 Iunie p. m. s'a ținut examenul în:

Tarna mare. Elevi 11, sub conducerea d-lui învățător *A. Haiduc*. S'au examinat din Religie, scris-cetit în limba română și maghiară, și din comput, cu rezultat îndestulitor.

Etă pe scurt rezultatul secerișului la esamenele din școlile populare române din tractul Turțului.

Că starea învățământului poporală

din ținutul acesta nu este mai îmbucurătoare, provine din mai multe cauze: Poporul încă nu scie de ajuns preț învățământului, ba adese-ori părinții nu și pot trimite copiii la școlă nici pentru aceea, pentru-că n'au cu ce i îmbrăca. Apoi școlarele învățătorilor în mai multe locuri sunt foarte slabe și și acelea numai cu greu se pot scote de pe popor, din care causă puțin învățători chemați se aplică la aceste stațiuni, ori și decă se aplică, sunt siliți a se apuca de alte isvode de trai spre a și asigura subsistența. Impregiurarea acesta împedecă multu dezvoltarea învățământului publicu.

Der pe lângă toate aceste greutăți, eu am încredere în voința tare și bunul simț al colegilor mei învățători mă nutrește speranța, că pe viitor nu în asa chip vor fi oglindite esamenele din școlile noastre populare române din tractul Turțului, ci cu vre-o câte-va trepte vom păși mai înainte. Numai dezvoltându-ne limba, literatura și cultura națională, vom pute ajunge la fericirea națională, morală și materială, care este scrisă cu litere strălucitoare pe stindardul nostru. Înainte deră!

Nicolau Ghetie

dascăl român, ca asistentu.

Făgărașu, Iun. 1890.

Duminecă în 29 Iunie n. după amedă s'a ținut examenul de veră cu școlarii și școlărițele dela școlă noastră română gr. cat. din Făgărașu, luându parte ca comisar Rvds. D-nu Basiliu Rațiu, vicariul Făgărașului. Indată după ce s'a cântat „Venii să ne închinăm” și după rugăciunea Domnului, a început a veni un public foarte numeros, dintre cari amintesc pe d-nii: vice-comite Dănilă de Grămoiu, Nicolau Cosgarea, c. r. căpitant în pensiune, ca inspector școlastic de frecuentare, Gregoriu Negrea perceptor comitatensu; Ioan Florea, asesor la sedria orfanală, Aron Popradu, v. not. comit., Dănilă Sasu, parochu în Hurez, Benția, can. adv. Ioan Ghimbășianu, curator primar, Nicolau Etvesu, proprietar, Ioan Ciora proprietar, unii membri ai senatului școlastic și alți domni și domne.

La finea examenului s'au împărțit elevilor premii în bani și în cărți, banii au fost dăruți de R. D. vicar B. Rețiu, ăr cărțile s'au cumpărat din rezultatul contribuțiilor făcute cu ocaziunea maialului. S'au împărțit peste 55 cărți, parte morală parte de rugăciun, așa că își este mai mare bucuria, vedându pe micii copilași mergendu la s. biserică cu cartea de rugăciun în mână.

Pentru acesta în numele școlarilor și școlărițelor premiate subscrișul își ia libertate pe această cale a exprima cea mai călduroasă mulțamă atât ma-

cu pași lini, și ajungendu la fața locului Căja apăr. Cu pași olătinători stetu pe eșafod, își plecă capul și luci barda călăului.

„Stați!” strigă cu voce înfiorătoare Saint-Pierre, de lângă rege, „etă mi-a venit graiul.”

Căja auți acelu glas, 'lă recunoscu și cădă amețită.

Ca inebunitu vui poporul, și sute săriră pe eșafod, desfăcură lanțurile Căjei și o ridicară la sinul lui Saint-Pierre...

„Am greșit”, duse Căja, când își veni în ori, „am judecatu rău despre tine, și pote am meritatu această pedepsă, der întrebă-ți tu inima, nu a fostu ore cu multă mai cruntă răsunarea ta, de cât greșela mea?”

— „Să dăm mulțamă lui Dumnezeu, că mi-a fostu slabă inima, a lăsa se cadă barda, o inimă mai tare, pote că ar fi făcut'o. Căja mea, scumpa mea! proba la care m'ai osendit numai amorul meu ferbinte pote să și-o ierte.”

Saint-Pierre luă de soțică pe Căja, și cununiă loră a fostu una dintre cele

mai frumoșe de pe acelu timp. Aranjarea a îndeplinit'o însuși regele. ăr despre cei doi medici numai atăta se scie, că în mișcările prime de bucurie au fost uități; mai târziu elibarați fiind, amândoi își cereau premiul pus fiind-că amândoi credeau, că pe Saint-Pierre ei l'au vindecat.

Iuliu Moldovanu.

Poesii populare.

De pe la Runcă.

Pentru mândra care-mi place
Nici părinții n'au ce-mi face,
Nici judele satului,
Nici mai marii sfatului;
Când mai marii sfătuesc
Eu cu mândra mă iubesc.

Cine strică dragostile
Mânce-i grăul păsările,
Sedă'n sânge până'n brău
Să-lă mânce vermi de viu.
N'abia pită'n veci pe masă,
Nici sănătate în oșe,
Fiă-i grajdul fără boi

Și staurul fără oi.

Mânce-i-ară casa pustia,
Și copii sêracia,
Să umble prin sat a cere,
Ca cătanele 'n cortele.

Până sunt fetele fete,
Nu le veți la cărmă bete.
Decă pun conciliu pe cap,
La cărmă nu mai încap.
Totu închină câte-odată:
Să trăsesci dragă surată.

Vai mândruță cum te-ai bate
Der mi-să mânil legate
C'unu fir de mătăsă negră,
Nu te pot bate de dragă.

Plânge-mă mamă cu dor,
Că și eu ț'am fostu fecior,
Ț'am luat boulu de corn,
Și ț'i am pus la ogort.
Când a fostu la sêmănat,
La cătane m'a luat,
Și mi-au pus pușcă'n brațe:
Na băte și te'n vêtă.

De-ar fi dorul cu dreptate,

Să mai am și eu o parte,
Eu m'as face-unu negustor
Și as vinde din cel dor,
Ș'as pune șatra la prag
Ș'as vinde din dor cu drag;
As pune șatra la portă
Ș'as vinde la lumea totă.

Sci tu mândr' acu-i unu an,
Dintr'unu măr și dintr'o pară
Ne era cina de-o sêră.
Acum dintr'o merță plină,
Abia ne este de cină.

Măgheranu cu frunză rară,
Dragu-mi-e mândru de-asêră.
Măgheranu cu frunză ruptă
Și mi-e drag cu mă sêrută.
Sêrută-mă pușor,
Că de nu mă sêruți, mort;
Sêrută-mă pui cu drag
Că de nu mă sêruți, zac.

Mândră pe obrazul tău,
Rumeneală de-unu zlotu rău,
Der sci dracu cum o-ai pus,
Că pe nastu nu ț'a ajunsu,

rinimoșilor domni contribuitoari, cât și tuturor acelor domni și domne, cari nu au pregetat a lua parte la această sărbătoare școlară, care pentru școlari și învățători este ziua cea mai însemnată de peste an.

Basilii Rațiu,
învățător.

Sălagiu, 1 Iulie 1890.

În 29 Iunie n. c. s'a ținut în Șimleul Silvaniei *esamenul școlii de fete a „Reuniunii femeilor române Sălagiene“*, împreună cu adunarea comitetului acestei Reuniuni.

Esamenul s'a început pe la 3 ore p. m. fiind de față un număr considerabil dintre cele mai alese femei române sălagiene, între cari amintesc pe venerabila doamnă vicăriasă, Dómnele Cosma din Sapuru, Emilia Popu din Zelau și D-ra A. Cosma, ca cele mai mari patrone ale școlii acesteia. Din masa inteligenței române din Sălagiu, și aci, ca în totu locul, am vădit pe înflăcăratul sprijinitor al învățământului nostru D-lu Georgiu Popu de Băsesel, pe D-nii advocați Georgiu Filipu din Căvașu și Dr. Ioană Nechita din Zălau, D-lu Vasiliu Popu, asesoru orfanalului în Zelau; dintre clerul *Sălagianu* Rvds. Domnă vicariu cu zeloșii protopopi: Ioană Vecașiu, Teodoru Popu, Ioană Cosma și Ioană Moldovanu, precum și un număr mare de preoți și teologi, notari și alți cărturari români, în totalu ca la 60 domni și domne.

Din partea autorităților școlare civile a fost de față D-lu inspectoru reg. de școle din Zălau și D-lu fisol-găbiru din Șimleu, apoi un număr mare de străini de deosebite confesii.

Înainte de esamen, D-lu Andrei Cosma, directorul institutului de credit „Silvania“, ca notaru al Reuniunii femeilor române sălagiene, în numele comitetului deschise esamenul prin cuvinte foarte alese privitoare la scopul sublim al acestei școle.

Mai întâi s'a esaminat din religie, din care s'a propus prin Rvds. D-nu Vicariu *Alimpiu Barbolovicu* catechismul mic și de mijloc. Răspunsurile elevilor au arătat, că acestu studiu, care este fundamentul tuturor studiilor, s'a propus cu mult zel. Progresul a fost foarte mulțamitor.

După religie D-ra învățătoare *Maria Lăpusteanu* esamină din limba română și anume: cu clasa I exercițiile verbale și mentale, cetitul liber și analiza gramaticală: dicerea și părțile ei, cuvânt, silabe și sunet, subiect și predicat. Cu a II-a clasă cetitul fonetic și analitic, apoi întrebări gramaticale partea etimologică. Cu clasa III-a cetitul liber, analiza bucăților după cuprins și formă gramaticală, precum

și nararea unor bucăți. apoi întrebări din gramatică, sintaxă până la despre verbe și conjugarea lor, ăra cu clasa IV cetitul și analiza gramaticală, etimologia și sintaxa peste tot. Din toate acestea chiar și cele mai mici copile așa au răspuns de bine, limpede și la înțeles, într'un limbaj adevărat românesc, încât omul trebuia să admire mai ales pe acele copile, cari la începutul anului școlar abia au știut vorbi în limba lor, ăra astăzi pot sta față cu mulți omeni cărturari. Resultatul esamenului din acestu studiu merită cu totu dreptul a se pune între cele mai bune.

D-ra învățătoare *Maria Lăpusteanu* a arătat că și cunoșce pe deplin chiamarea sa și că e o pedagogă excelentă. Regula, ce s'a observat în conducerea școlii, ordinea, disciplina, tonul învățământului și ținuta d-sale i servesc spre cea mai mare laudă.

După limba română a urmat esamenul din limba maghiară, asupra căruia totu atențiunea și-a îndreptat-o d-lu inspectoru r. și fisol-găbirul.

S'a esaminat din cetit și traducere pe românesce și din românesce pe unguresce, apoi analiza gramaticală și narațiun. D-lu inspectoru r. a pus întrebări câte a vrut și cum i-a plăcut. La toate întrebările a căpătat răspunsuri foarte bune așa, că cu progresul din limba maghiară suntem conșii, că a rămas mulțamit și d-lu inspectoru r.

Esamenul din calculare în cap și pe tablă, din geografă și istoria patriei, din economie, fizică și istoria naturală, a arătat peste totu un progres de totu frumos și peste așteptare. Și din aceste studii d-lu inspectoru r. de școle a pus întrebări din ele pe unguresce, mai ales la istoria patriei și la geografă unele numiri de persoane, de locuri și ținuturi, apoi numele tuturor regilor ungari, ăra le celelalte studii au cerut multe esplicări mai ales la calcularea cu frânger a cerut definițiun în termin unguresc. După fiă care studiu s'a cântat câte o cântare frumoasă națională.

După esamen au urmat o mulțime de perorațiuni și declamări din cele mai alese poezii românesce. Cu deosebire ne-a încântat poezia „Cea din urmă noapte a lui Mihaiu Vitezul“, declamată de d-șora *Iuliana Cherebețiu*. După acestea toți cei de față au vizitat lucrurile de mână, cari erau multe și foarte frumoase.

În urmă d-lu Andrei Cosma în numele Reuniunii femeilor române mulțami mai întâi domnișorei învățătoare, dete câteva povești bune românesce, mulțami femeilor române și Reuniunii acestora pentru sprijinul ce 'au dat întru susținerea acestei școli atâtu prin jertfe spirituale, cât și materiale, apoi în termin foarte potriviti

arătă, că școla acesta fiind întemeiată de o societate curată românescă, are se porțe caracterul de școlă română națională fiindcă națională este și reuniunea care susține această școlă. În urmă mulțami oșpeților adunați și-i îndemnă, să stăruie pe lângă părinți, ca pe fețițele lor să nu le lase fără de creștere, ci încurajați de înaintarea dovedită și cu această ocaziune, să nu întârzie a le trimite la această școlă pentru-ca așa se se înmulțescă câtu mai multu numărul elevilor.

Atâtu esamenul, cât și cuvântul de închidere al d-lui *Cosma* sunt un afrontu pentru toți acei părinți, cari își țin copilele fără creștere, séu le cresc în școli străine, unde își uită c'au subțu lapte românesc.

Toțe sunt trecătoare în lume, d-șciința nu. Ea se străplântă din nemu în nemu, dela mamă la fată, dela tată la fi. Nu este avere mai prețioasă ca sciința. Avere se perde, sciința rămâne, ea a cucerit popore și a ridicat la mărime limbi peste limbi. Poporele fără sciință și cultură s'au stins, ăra cele ce au avut sciință trăesc și vor trăi în veci. Pătrunși de acestu adevăr, bărbații noștri luminați, împreună cu femeile române din Sălagiu, au înființat această școlă, care are menire de-a da odată mame adevărate, dela cari at-ărnă creșterea fiitorei generațiuni a națiunii românesce. Să nu uităm d-șci de asta, ci să stăruim cu toții, ca această școlă să fiă cercetată de câtu mai multe școlărițe române.

Incheiu, mulțamind d-rei *Emilia Popu* din Zelau pentru premiarea a 8 fețițe cu 8 năfrâmi, fine de p-șu, ăra d-ra *Cosma* împărțind tuturor copiilor felurite dulcetur.

Bungărdianul.

Correspondența „Gaz. Trans.“

De pe valea *Agrizului*, 7 Iulie n. 1890.

În 3 Iulie n. c. s'a săvârșit alegerea de protopresbiteru român gr. or. al tractului *Ungurașului*. Spre scopul acesta au fost trimiși dela Sibiu ca comisari consistoriali *Prea Cuv. Sa Nicănoru Frateșu*, însoțit de *Cl. D-nu Dr. Remus Roșca*, secretaru consistorialu.

Primirea ce li-s'a făcutu acestor domni a fost foarte frumoasă. La intrare în prima comună din tractul *Ungurașului*, fură întâmpinați de preoți, învățători și credincioși din tractu, precum și de întregu poporul român din *Chendremal* și *Șimburul mare*, toți îmbrăcați sărbătorește și așezați în ordine frumoasă de ambele laturi ale drumului. *Zelusul* preot din *Șimburul mare*, d-lu *Gavr. Mureșianu*, ridică la acestu loc o frumoasă portă triumfală, care era în linia drumului de ț-șă din sus de *Chendremal* și *Șimburu*.

Distinșii oșpeți au fost salutați aci din partea mulțimei cu șgometose urări de „să trăescă“, ăra d-lu administratoru *protopopescu Pavelu Roșca* prin câteva cuvinte alese îi salută în numele preoților, învățătorilor și poporului din tractu. Prea cuv. Sa *N. Frateșu* mulțami cu multă bunăvoință. Pași apoi d-lu *Gavr. Mureșianu*, preot în *Șimburul mare*, salutând pe noii veniți printr'o vorbire scurtă, d-șci foarte potrivită, în numele credincioșilor din *Șimburu* și *Chendremal*.—Ambii răspuseră în termin foarte călduroși.

După acestea iubiții oșpeți au fost petrecuți de 16 căruțe din tractu și 2 călăreți până la *Hida*, unde despărțindu-se traseră la *Fizeșu Săn-Petru*, unde petrecură din 1 până *Joi* în 3 Iulie st. nou.

În această și comuna *Hida* avea o înfățișare sărbătorească, pe strade furniceau mulțime de poporen, preoți, învățători și studenți veniți acasă de pe la studii. La 9 ore se încep servițiul divin celebrând 5 preoți, cu care ocaziune *Prea Cuv. Sa D-lu Comisariu* țin în biserică o predică instructivă și bine potrivite cu însemnătatea zilei. La 11 ore urmă alegerea în școlă gr. or. din *Hida*, care a decurs în cea mai bună ordine. Din 47 membri sinodali cu votu decisiv de alegere, au fost prezenți 45 membri sinodali, cari au votat în modul următor: Pentru d-lu *Pavelu Roșca* 32 voturi. Pentru d-lu *Simeon Ciuca* 12 voturi, ăra unu biletu a fost alb. Așa-d-șci alesu a fost d-lu *Pavelu Roșca*. Terminându-se actul alegerii, cu toții s'au dus la prânțul comunu, aranjat în ospătăria din *Hida*, unde în decursul prânțului s'au ridicat mai multe toasturi.

Atâtu la adunare, cât și la prânțu au participat și preoți, învățători și studenți gr. c. privind și ascultând cu plăcere toate cele îndeplinite. înv.

Literatură.

A apărut un nou volum de „Documente privitoare la istoria Românilor“, dela a. 1346—1450, culese, adnotate și publicate de *Nic. Densușianu*.

Volumul acesta este publicat din partea Academiei române (în seria *Hurmuzachi*) și conține: tractate de alianțe încheiate între domnii Țerei-românesce cu regii Poloniei, documente relative la vechia episcopie catolică a *Milcoviei*, și la diferitele misiuni ale călugărilor minoriti în *Transilvania*, Ț-șă-românescă și *Moldova*. De asemenea aflăm aici documente relative la domnia Ț-șă-românesce în sec. XIV și alu XV-lea asupra *Bănatului* și a *Făgărașului*, și documente relative la diferite reșebe ale domnilor din Ț-șă-românescă și *Moldova* pentru conservarea independenței și integrității țărilor sale. Aflăm aci o lungă serie de documente relative la cnezii și la nobilii români din *Bănatu*, *Hațegu*, țin-

Și ț-a remasă nasul gol
Câtă o muche de topor.

Câte sute, câte mute,
Tote-să cu barșonă pe frunte.
Lelea cu barșonele
Nu soi mulge vacile.

Frunză verde negurele,
Câte fete'să cu petele,
Și la grumați cu mărgele,
Tote'să strîmbe de spinare,
Ca cărligu la căldare,
D-șci fata cu zadia
E obla ca linia.

Până eram ne'nșurată
Mă duceam săra prin sat,
Mă duceam săra pe lună
Cu fluerașul în mână.
Când diceam cu fluerașul
De răsuna totu satul,
Câte fete m'aușiau,
Luminile aprindeau,
Festrele deschideau
Și pe mine mă numeau:
„Spate late de voinic,
„Buză moi de copilă mică.“

D-șci de când m'am înșurat,
Când mergeam ziua prin sat,
Câte fete mă vedeau

Festrele închideau
Și pe mine mă numeau:
„Spate late cărligate
„Buză reci debălzate.
culese de: *Nicolau Mihăescu*.

Altele

de pe *Luncă* și din jurul *Boroșului* în *Biharea*.

De-ași soi că-i nana singură
Duce-i-ași pălincă¹⁾ 'n gură
Se știu că-i cu cineva,
Nici chiar apă nu i-ași da.

Sloboți Dómne glasul meu
Ca și-a unui ciarvară,²⁾
Ciarvară peste păduri
Se steie nana 'n gânduri.

Dela noi a treia casă
Este-o fată și-o nevastă,

¹⁾ Țuca, rachiu, vinarsu.

²⁾ clopotă care se pune la vite.

Cu nevasta mă dibesc¹⁾
După fată bolunșesc.

Cresci codrule și te'ndesă,
Numa locu de casă-mi lasă
Și ogoru, să-mi sémăntu doru
Pe séma drăguțelor.

Hopu, și lele 'ncinsă bine
Cu curele dela mine,
Cumpărate din cetate
Cu trei zloți și jumătate.

Țucu-ți bade ochii ței,
Că sémăntă cu ai mei
Ochii mândrii ca mura
Trecură cătra Jula.

Vai, Dómne, cu greu mă trag
Prin pădurea de Chinagă,
Pe sub umbra cea de fagu
De dorul mândrului drag.

Strugurii să cocu în vie

¹⁾ iubesc.

Vinu să bea din iție¹⁾,
Prunele se cocu în crângă
Palinca să bea din iagă (sticlă).

Mers'am săra pe d'uliță²⁾
Țălnii pe nana 'n vrasniță,
Sera bună nu-i dădui,
Pismă mare că-mi făcui.

Ōre ce-o is³⁾ gura mea
De s'o mâniațu badea?
Gura mea n'o is nimica,
Ci d-șci badea-i de nimica.

Ōre, d-șci, păcatu mi-o fi
Pân' ce-oiu da gură badii?
Acăr⁴⁾ păcatu acăr⁴⁾ ba,
La badea gură i'oiu da;
Că de păcatu mi-a trecut,
Că i-am datu gură de multu.

Bădișoru depărțioru,
Ce-mi strimiți atăta doru

¹⁾ o porță, o măsură.

²⁾ uliță.

³⁾ d-șci.

⁴⁾ ori.

tult Devei, munții apusenți, Zărandu, Maramureșu, Făgărașu și alte părți ale Transilvaniei; documente relative la familia și naționalitatea lui Ionu Corvinul, la cari d. Densușianu a adausu și o tabelă geneologică a familiilor Corvinul și Olahul din Transilvania, in fine sunt publicate aici documentele relative la revoluțiunea țeranilor români și unguri din a. 1437-1438 și actele de unire ale celoru trei națiuni privilegiate in contra țeranilor români etc. Volumul conține peste totu 886 paginu cu 6 documente facsimilate și cu portretul lui Mircea celu Mare dela mănăstirea Cozia. Prețulu in librăria Socecu et C-nie este 25 lei.

Necrologu.

Jalnicii Dr. George Danielopolu, Dr. Dumitru Danielopolu, Alexandrina Danielopolu și Ecaterina Cepescu, pătrunși de cea mai adencă durere, factu cunoscută ireparabila perdere a prea iubitei loru mame și surori Zoe N. Danielopolu, in cetată din viața Vineri in 29 Iunie v. c. in etate de 72 ani. Rămășițele prea iubitei și regretatei decedate se voru inmormenta Duminecă in 1 (13) Iulie a. c. la orele 4 p. m. in cimiterulu bisericei St. Nicolae din Brașovu. Cortegiulu va pleca din locuința decedatei, Tergulu Cailorū Nr. 43.
Brașovu, 30 Iunie v. 1890.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulu biurolui de coresp. din Pesta.)

Viena, 12 Iulie. Trimisulu sêrbescu Simici va preda in curêndu ministrulu nostru de esterne o notă a guvernulu sêrbescu in afacerea importulu de porc.

Roma, 12 Iulie. Bonghi a desfășuratū in cameră unū proiectu de rezoluțiune, prin care provocă pe guvernū, ca cu tôte mijlocele să favoriseze aplanarea certelorū internaționale prin arbitrii. Acéstă rezoluțiune, după ce a consimțitu cu ea și Crispi, a fostu primită de cameră cu vii aplause.

București, 12 Iulie. Foile de tătă colorea aducū descoperiri sesaționale asupra spionagiulu rusescu in România. Ele provocă pe guvernū de-a lua măsuri energice. Ministrulu, generalū Manu, a ordonatū, la însărcinarea regelui, să se facă cercetare.

Londra, 12 Iulie. Asociațiunea purtătorilor de epistole (factori) face cunoscutū, că a hotărîtu o grevă generală.

Caracterulu.*)

I. Formarea caracterulu.

2. Influența societății și a exemplulu.

(Urmare.)

Dr. Johnson dize: Nicu o însușire nu va câștiga unū omū mai

*) După Smiles-Rudow. A se vedē Nr. 142 alū „Gaz. Trans.“ din anulū curentū.

Și pe lună și pe norū,
Pe gurile tuturorū.
Vino tu cu gura ta,
Că dora m'oi stâmpēra.

din colecția lui **Antoniu Papu.**

Altele

de pe la Sasca montană.

Fă-mē Dōmne, ce mi-i face,
Fa-mē trestia pe baltă,
Sē crescū subțire și 'naltă,
Vēntulū mare sē mē bată,
Sōre pripitū sē mē ardă,
Sē mē cosască oosașii,
Sē mē astringă clăcașii:
Clăcașii cu furcile,
Fete marī cu greblele;
Sē mē facă clăișōre
Sē mē bată vēntū cu sōre,
Sē m'arunce in isvōrē,
Cine-o bē apă, sē mōrā.

Bată vēntū cu vijăliă,
Sē mē lase ințr'o via,
Sē mē facū unū strugurelū,
Sē mē ia unū voinicelū,

mai mulți amici ca sincera admirațiune a bunelorū însușiri ale altora. Ea arată mărinimiă, spiritulū înaltū, amicabilitatea omului și că cu bucuriă recunōșce meritele altora.

A nu sci admira este semnulū spiritelorū ordinare și mărginite. Spre cea mai mare a lorū nenorocire ele nu potū recunōșce nimicū superiorū, necum sē potā adora ce este superiorū, precum nici brosciolulū nu cunōșce o frumșetă mai superioră ca brōsca. Ne-guțătorulū de sclavi prețuesce pe omū numai după mușchii sēi.

Deși a dīsū Rochefoucauld in maximele sale, că nenorocirea chiar a celorū mai bunū amici ai noștri are pentru noi ceva nu de totū neplăcutū, numai omulū cu simțulū celū mai ordinarū se potē bucura de nenorocirea altora, numai elū potē se invidieze sēu sē se intristeze din cauza fericirei altora. Astfelū de omeni nu potū fi marinimosi; și cei mai neplăcuți nu suntū cei cari nu sci decātū sē batjocorescā. Omenii de soiulū acesta se simtū chiar vătēmați prin succesele altora, fiă aceste și cele mai onorifice, mai alesū atunci cānd suntū de aceeași pozițiā cu cei cari au dobēnditū succesele. Ei ar ierta ori și ce greșelā, numai aceea nu că-i întrecū alții; și față cu aceștia ei suntū nemiloși in ai micșora, mai vērtosū decā ei pe acelașū tērēmū nu au avutū succesū.

Sufletele ordinare și josnice criticā tôte bātānduși jocū de totū ce e nobilū și frumosū. Numai succesulū nerușinariū le impune. Cea mai mare mângāiere a acestorū omeni suntū greșelele bārbaților marī. G. Herbert dize: Decā înțeleptulū nu ar rētāci, ar fi rēu de cei proști. Și cu tôte că înțeleptii potū învēța dela cei proști, ferindu-se de a face greșeli ca ei, proștii arareori se îndreptēzā prin esemplulū înțelepților. Pofta de a accentua totū numai slăbiciunile omenilorū și a timpurilorū marī, dovedesce cea mai mare miserabilitate a sēmțulu — dēr tocmai pentru aceea îi place lumei, a înegri ce este strălucitorū și a trage in tină ce este mārēțū. Cu cātū mai mare a fostū noblețū inimei lui Bolingbroke, care cānd i-s'au spusū greșelele lui Marlboroughs, a dīsū: „Este unū bārbațū așa de mare, încātū uitu greșelele lui“.

Acéstă pasiune, de a micșora meritele altora, și celorū mai bē-

trāni, cari le judecā tôte mai rece, le sēde rēu, cu atātū mai multū îi sēde rēu tinerimei, a căreia privilegiu este de a privi totū-dēuna la partea cea bună a lucrurilor. Cu tôte aceste direcțiunea acéstă se lātesce totū mai multū. Rēulū celū mare alū vēcului nostru este că omenii se desvātā de a mai admira. Cāci — dize unū învēțatū — admirarea, mama iubirei, a amicitiei, a pietății, este puterea fermecătōre, care face ca inima omului sē uite marginele strimte ale spațiulu și ale timpulu și ca sē devinā mare, destulū de mare spre a cuprinde in sine lumea și a se sēmți aprōpe de dēitate. E de plānsū omulū, care cunōșce acestū sēmțēmētū numai din auzite; și mai de plānsū este acela, care își bate jocū de elū, și se potē pētrunde numai de entusiasmulū miserabilității. Sēmțulū bārbațulu cuvine-se sē fiā condusū de o înțeleptā și liniștitā precugetare și chibzuință, pentru că din sentimentele lui se nascū fapte; dēr copilulū și junele sē-și păstreze acea nevinovatā fantasiā și insuflețire a inimei, care-i face din realitate unū visū, țesāndū împrejurulū icōnei comune reale a lucrurilorū visulū de aurū alū aurorei.

Insuflețirea, ce amū vēdūt'o in luptele pentru libertate, acéstă insuflețire, care a isbucnitū și la noi Romānii cu putere elementarā la 1848, pare că a amorțitū de atunci cu totulū, pretutindenī. Cu cātū suntū mai marī orașele, cu atātū mai tare se întipāresce junimei acestū spiritū, care este rece încātū te face aprōpe fără de inimă, este calculătorū, discompunētorū; acestū spiritū, care le mēsurā tôte din punctulū de vedere alū lui Juda, cu întrebarea: „Ce voiți sē 'mī dați mie?“ și care la întrebarea, că ce a greșitū Juda, are numai singurulū rēspunsū: A vēndutū prea ieftinū!“.

Acestū Juda, de care nu este feritū ađi nici spiritulū junimei nōstre, va umbla încă sē rēstignescā pe mātuitorulū poporulū, sēmțulū romānescū, decā nu vomū îngriji de cu vreme, ca sē cultivāmū entusiasmulū nobilū naționalū in inima junimei nōstre.

(Va urma.)

Din traista cu minciunile.

„Decā valea-i cam lupōsă“
„Dēu și Ţigānimea-i grōsă.“

Cāndu-i ernā mare
Ţiganiū n'au stare.
Dada cu ai sēi,
Voinici puradei,
Merge prin păduri
După uscături,
De fōme toți rupti
Și goi și desculți.
Unū Romānū șiretū
Mi ț-i întâlnește
Și mi-i agrăesce:
„Unde mergeți, ciōre,
„Așa boeresce?“
— „După lemne in pădure!“
„Ce cătați fără secure?“
„Nu sciți, că pe vale 'n susū
„O târlă de lupi s'a dusū?“
— „Ei, Romānico fālosū
„Dōr Ţiganulū nu-i fricosū;
„Decā valea-i cam lupōsă
„Dēu și Ţigānimea-i grōsă.“
Ei mergea, mergea
Er vēntulū sufla,
Tufele mișca,
Nonu tremura
Și din graiu grāia:
„Dado, ecā lupi
„Cāte-albine 'n stupi,
„Marī și mititei,

„Vai de puradei,
Dada scōte din curea
Cremene, și le dizea:
— „Ba că-i tufă,
„Ba că suflă,
„Ba că-sū doi,
„Ba-sū după noi.“
Ţigānimea se 'ndesa
Erā dada le dizea:
— „Mēi, nu fiți așa fricosi;
„Fiți puținū curagiosī:
„Sē vie cu miile,
„Le-arātāmū călcāiele.“
Și-atunci fiși pe delū in josū
Dada alū curagiosū,
Puradei după elū,
Dērā alū mai mititelū
Rēmase mai inapoi
După voinicii ciōroi.
Cum fugea și cum mergea
Unū Romānū că mi-lū zāria:
„Da de ce fugi ciōr' așa?“
— „Valeo, of, nu mē māuca.“
„Numai lupii māncă carne
„Mēi ciōroiū.“
— „Tete Ioane,
„Erau mulți: — fără doi trei“
„Erā eu cu frații mei
„Și cu dada numai unulū.
„De-amū fi fostū cu miile
„Nu le dam călcāiele.

R.

Mai pune-mi cincī.

Cula fū trimisū de domnulū sēu cu o carte la solgēbirulū. Pe drumū in-tēlni ciōra doi bāeți de școlā.

„Pe cum vēdū io“, dize ciōroiulū,
„voi sunteți școlari. Eū spunēți-mi ce-i scrisū in cartea asta?“

Unulū dintre școlari luā scrisōrea,
o desfācū, o ceti și dize ciōrei:

„Aici e scrisū, că ai sē capeți 25 de bāte.“

„Mintū“, dize Ciōroiulū. „Tu nu sci bine buchile.“

Luā celalaltū școlarū cartea și ceti și dize:

„Ortaculū meu nu scie bine, dēr aici îi scrisū, că ai sē capeți 25 de zloți de argintū dela d-lū solgābirēu.

„Vai, fiā-ți gura aldită“, dize Ciōroiulū. „D-ta chiar așa sci? Fā bine atunci, milostivesce-te și-mi mai pune cincī, sē fiā 30 de zloți.“

„Prē bucurosū“, rēspunse ridēndū in sufletulū lui bāiatulū, și-i mai adause Ţiganulū cincī, apoi se despārțirā.

Fālosū și cu vitejiā intinse ciōroiulū cartea solgābirēulu și-i pārea, că nu-lū ține pāmēntulū așa de neastēmpēratū era după banī.

„Norocū in oi, in vite și 'n țerini“ dize Ţiganulū cānd solgābirēulū se arātā in curte. „Cartea asta, domnule Māria-Ta jupāne solgābirēu, cartea asta s'o cetesci și apoi sci d-ta ce...“

„Așa-i moi Culā“ dize solgābirēulū cetindū scrisōrea, și porunci apoi hai-duculu sē-i tragā ciōrei 30 de bāte.

Cānd era la a 25-a, solgābirēulū bāgā de sēmā, că mai suntū puse încă cincī.

„Incă 5, Pista“, dize solgābirēulū. La aceste Ciōra strigā:

„Au, vai, domnule, jupāne solgābirēu, că alea 5 pe drumū le-am căpātātū.“ R. —

MULTE ȘI DE TOTE.

Memoriile unei principese.

Acum cāte-va zile, principesa Dolgoruchi, soția lui Alexandru II (Ţarulū), a făcutū sē aparā „Memoriile“ sale. Unū deosebitū interesū presintā capitululū, in care principesa povestescē asasinatulū Ţarului. Principesa povestescē, că in ajunulū zilei in care s'a comisū atentatulū, ea era împreună cu fiu-sēu ințr'o cameră vecinā cu; acea a Ţarului tocmai cānd colonelulū Standen, locțiitorulū ministrulu de polițiā, și facū obicnuitulū raportū. Se putea auzi fiā-care din cuvintele sale. Intre altele raportā, că a trebuitū sē întārēscā garda palatulu cu soldați mai siguri. Ţarulū se infuriā și strigā:

„Cum! Sunt încunjurat de trădător până și în casa mea? Dér atunci cerșitorul cel mai miserabil e mai ferocit de cât mine! Ei bine! Voiu face apelu la popor, voiu trăi printre ómenii poporului, voiu aréta, cá am încredere într'ensul și cá nu mă temú de asasinii cei lași, carí nu îndrăsnesctú sê ésa din întunerecú!“

Trecéndú apoi în camera de alături vorbí principesei în privința unei călătorii, ce arfi vrutú sê facá în străinătate. Cátrá miecúlu noptii, Alexandru II vedú, spre marea sa mirare, cá Triastan, cánele sêu, e înveninatú. Acésta îl supérá într'atátú, încátú isbuoni în amenințári față Horn, primulú intendentú. În dimineța dílei atentatului, la noá ore, șambelanul aduse pínclpesei Dolgorucki unú biletú, prinú care Alexandru II o vesta, cá la améđi va face o plimbare și veni împreună cu marele duce Rergiu sê dejuneze la dánsa. Cetindu-se acésta scrisóre, se putea ghici iritațiunea nervósá, în care a trebuitú sê se găsescá Țarulú scriindú acele cáte-va cuvinte. — Prima liniá era stérsá; ea conținea aceste cuvinte: „Conformú promisiunei mele și dorinței tale, nu voiu eși astáđi.“ Elú a înlocuitú acésta liniá cu urmátórele cuvinte: „Simtú trebuința de plimbare; o voiu face îndatá.“

Princesa Dolgorucki voia sê iasá imediatú spre a se duce la Țarú. În acélú momentú ea vede trecénde gardele în mare desordine. Țarulú era mortú. Ea alergá îndatá la palatul de iarná. Acolo ea se aruncá peste corpul sângerândú alú împératului.

Principele ereditarú, actualulú Țarú înláturândú dușmânia, ce până atunci o nutria contra ei, îi spuse, cá Alexandru II murindú pronunțase numele ei.

Ochii negri și Ochii albaștri.

Champenois, unú învățatú naturalistú francesú, a scrisú nu de multú o disertațiá despre ochi, în care folosindu-se de studiile făcute în privința acésta de naturalistul De Candolle Alfanso a ajuns la rezultatulú, cá ochii albaștri meru, meru se împuținézá și ađi începú a deveni domni ochii cei negri. Champenois numesce ochiulú negru oglinda civilizației și a puterei. Ochiulú negru cu multú mai ușorú se moștenesce, va sê díca e mai puternicú în transmiterea acéstu caracterú. Dintre o mulțime de date despre colórea ochilorú, reiese, cá ochiulú negru ia pe încetulú domnia. Spaniolulú, Francesulú, popórele din Balcani în genere au ochi negri séu bruneți, ér ochii albaștri în proporțiá suntú pușini. Popórele din Asia și Africa au ochi negri. Ochiulú albastru alú femeii de obicei se pierde la urmași. Dintre copii alú cărorú tatá au ochi negri, ér mamele albaștri, 57% au ochi negri, 34% bruneți și numai 15% albaștri. Și din contrá, ochiulú albastru alú bărbatului nu influințézá asupra celui negru alú femeii; astfelú ochiulú negru în totú casulú e învingétorú. Decá ochii părințilorú suntú negri ori bruneți, 87% dintre copii au asemenea ochi; ceilalți au ochii moșilororú. Dintre copii părințilorú cu ochi albaștri 74% au ochi ca părinții lorú, ér restulú au ochi bruneți ca moșii lorú, decá aceștia au avutú ochi bruneți. Champenois a aorstatatú, cá cá chiar și în Nordú maioritaea fetelorú au ochi negri séu bruneți. De aici ar urma, cá peste câteva generațiuni de ómeni poeții nu vorú mai putea díce:

Cerne-o boltá azurie
Fulgí scânteietóri dinastri
Când în ochii tói albaștri
Voiu ceti o vednicie.

Incidentú la granița franco-germaná.

O telegramá din Epinalú spune, cá la granița franco-germaná s'a întâmplatú în dílele acéstea unú accidentú între nesce locitori francesi din Cobroy, cari adunau uscáturi în pédurea pe unde trece liniá frontiera. Unú gardistú germanú i-a somatú sê se retragá, ei s'au și re-

trasú, dér fiindcă retragerea lorú a fostú pré târđiá gardistulú a trasú asupra lorú rânindú pe unulú dintre țéraní.

Caspe neplácúti.

Dupá cum spunú foile din Alsația, a intratú în dílele trecute unú porcu sêlbaticú într'unú satú aprópe de Metz. Porculú ajunsé într'o grádiná, unde lucra o femeia, care auđindú groháitul porcului, o luá la fugá. Din noróire femeia ajunsé în casá, a închisú ușa, dér sêlbaticulú animalú nu voia sê se liniștéscá, și se apucá de ușá. Femeia vedéndú primejdia, sári pe o feréstrá în stradá, a începutú sê strige la vecini, cari armați cu báte, furci de fierú și sape năválirá, asupra porcului sêlbaticú. Dér neavéndú ce'i face, porculú a scápatú și la capétulú satului unú vênătorú i-a trasú unú glonțú în capú.

Romeo și Julieta în Africa.

Din cartea lui Stanley reproducemú dupá „România“ urmátórea istoriá: Peste drumú de confluența riuului Nepoko, aproape de Avedjeli, nevasta unui toboșarú, Nanyuema, femeia ténérá și frumósá, intrá într'o grádiná, ca sê culégá nisce legume. Nisce sêlbaticú, ce erau ascunși în apropiere, o lovirá cu ságeți. Am vedútu vre-o șépte infipte în corpulú ei. Țipelele ei atraserá pe ai noștri. O transportá îndatá în lagárú. Tocmai ne pregátiamú sê'i turnámú amoniacú pe rânú, când ea se lásá pe spate, își întinse mânilé cátrá ténérulú ei soțú și stringéndulú în brațe cu cea mai mare duioșiá, suspiná lungú și muri. Unii călétóri susținú, cá Africanii nu cunosctú nici amorulú, nici afecțiunea, nici gelozia. Ce ar fi díșú, vedéndú scena acésta?

O altá femeia din același tribú înfáțișa aspectulú celú mai hidosú. Obrázulú ei era acoperitú de bube îngrozitóre, mirosindú forte uritú, dér sofulú ei o îngrija cu stáruința cea mai mare. Mórtea, mórtea pretutindenú și în fiá-care dí era printre noi sub tóte formele, dér și amorulú supremú, ca unú ingerú pázitorú. Elú veghia la capulú celorú ce'i dau sufletulú și fácea par'că și mórtea mai frumósá. Sêrmane ființe! cele mai de pe urmá ale ómeniei, necunoscute de cei ce cautá jerttele cele nobile, constanța, uitarea de sine, voi sunteți într'adevêrú surorile nóstre și ori-cine v'a vedútu în aceste realități întristátóre nu se mai póte îndoi întrú nimicú.

2700 ani închisóre.

Unú comerciantú din New-York, America, a fostú doveditú de contrabandá în 2700 de casuri. Tribunalulú la osénditú, pentru fiá-care casú, l'a 100 dolarí amendá și la 1 anú închisóre. Adunate la unú locú, aceste pedepse se urocá la suma de 270,000 dolarí (1,350,000 lei) amendá și 2700 ani închisóre.

Unú asilú pentru pisici.

În Londra a muritú deună-đi o femeia bétráná, care lásá prin testamentú suma de 20,000 livre sterlinge și o vilá în apropiere de Londra, care sê servescá de asilú pentru pisicile fárá stápanú. Testamentulú prevede, ca din venitulú banilorú sê se plátescá unú medicú veterinarú, ca sê caute pisicile bolnave, și cáte-va servitóre, care sê îngrijescá de pisici, sê le dea de mâncare și „sê le ducá dimineța și séra la aerú curatú“.

O moștenire de 31 miliarde.

„Curierulú Universalú“ primesce din Parisú o telegramá în care se díce, cá o moștenire de 31 miliarde va veni în curéndú în discuția camerei, cáreia sindicatulú acéstei moșteniri, compusá din 600 de moștenitori, i-a înaintatú o petiție în acésta privința. Iatá despre ce e vorba: În anulú 1624 Anastasio Tibaldi împrumutá orașului Venetiá suma de 800,000 de galbeni cu 3%. Singurulú i-a somatú sê se retragá, ei s'au și re-

lása acésta moștenire rudelorú sale din Francia. Din diferite împrejurári, moștenirea n'a fostú eliberatá și tocmai Napoleonú, din ordinulú Directorului, aduse în Francia acésta moștenire, care crescuse enormú în timpulú acésta și care fú încorporatá tesaurului. Moștenitorii lui Thiery cerú ađi dela fiscalú francesú eliberarea moștenirii, care se ridicá ađi la 31 de miliarde de franci.

Calendarul septemánel. Table with columns for months (Iunie, Iulie, Aug., Sept., Oct., Noi., Dec.) and days of the week, listing events and names like 'Sorele', 'Calendarul Gregorian', 'Calendarul Iulian', 'Dum.', 'Luni', etc.

Tergulú de rimátorii din Steinbruch. La 7 Iulie n. starea rimátorilorú a fostú de 165,453 capete, la 8 Iulie au intratú 588 capete și au esitú 1288 rêmánéndú la 8 Iulie unú numărú de 164,703 capete. — Se notézá: marfa unguéscá veche, grea dela 42 cr. până la 43 — cr. marfa unguéscá tinerá grea dela 44 — cr. până la 45 1/2 cr., de mijlocú dela 47 cr. până la 46 cr. — ușórú dela 46 — cr. până la 47 cr. — Marfi țéranésca grea dela — până la — cr. — de mijlocú dela 45 cr. până la 45 1/2 cr. ușórú dela 45 — cr. până la 46 cr. — Marfi de România de Bákonj grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociá grea dela — cr. până la — cr. însé transito ușórú dela — cr. până la — cr. transito dtó țepósá grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociá dela — cr. până la — cr. Marfi sêrbésca grea dela 45 — 45 1/2 cr. transito, mijlociá grea dela 45 — 46 cr. transito — ușórú dela 45 — 46 cr. Porci îngráșaiți de unú anú dela — cr. până la — cr., îngráșaiți cu cucuruzú dela — cr. până la — cr., îngráșaiți cu ghindá dela — cr. până la — cr. Cántáriți a gará cu 4 1/2.

Bursa de mârțurí din Budapesta dela 10 Iulie 1890.

Table with columns for grain types (Grâu Bánáțenescú, Grâu dela Tisa, etc.), quality (Calitatea per Hect), and price (Prețul per 100 chilgr.).

Producele div. S o i u l ú

Table with columns for products (Sem. de trif., Orzú, etc.), quality (Calitatea per Hect), and price (Prețul per 100 chilgr.).

Cursulú gínelei sêrbésca

Table with columns for currency types (Banonote românesce, Argintá românesce, etc.) and values.

Cursulú la bursa de Viena din 11 Iulie et. n. 1890. Table with columns for various financial instruments (Renta de aurú 4%, Renta de hártiá 5%, etc.) and their values.

Bursa din Bucuresci din 9 Iulie.

Table with columns for values (Valori), percentages (%), and exchange rates (SE CUMPT). Lists various financial instruments and their current market values.

Dintre tóte organele, cari compunú corpulú ómenescú, cele mai importante suntú fárá indoialá stomachulú și canalulú intestinilorú. De aceea este consultú, ca la cea mai micá bolnăvire a acéstorú organe sê aibá fiá-cine unú medicamentú la îndemáná, care dupá o scurtá întrebuiințare sê delátare bóla. Unú asemenea medicamentú probatú este de decenii în tótá Austro-Ungaria cunoscutulú și plăcutulú „Balsamú de viețá alú lui Dr. Rosa“ din farmacia lui B. Fragner în Praga și de capétatú în tóte farmaciile mai mari.

No. 134—1890. 376,3—1

Concursú.

Devenindú cu începerea anului școlarú 1890/91 vacantú stípendiulú de fl. 40 pe anú, din fundațiunea „Radu M. Riureanú“ pentru studenți de gimnasiu, pentru conferirea lui se escrie prin acésta concursú.

Cererile au a se înainta comitetului „Asociațiunei transilvane pentru literatura románá și cultura poporului románú“ în Sibiu până la 30 Septemvrie n. 1890. Aspiranții la acéstu stípendiu au sê acudá la suplicele lorú:

- a) Carte de botezú în originalú séu în copii legalisatá;
b) testimoniu școlasticú de pe semestrulú II alú anului școlarú 1889/90;
c) atestatú de frecuentare dela dírectiunea institutului, în care cercetézá școla de presentú;
d) atestatú de paupertate séu de orfanú, decá concurentulú e orfanú.

Din ședința comitetului „Asociațiunei transilvane pentru literatura románá și cultura poporului románú“, ținutá în Sibiu la 7 Iulie 1890.

G. Barițiu Dr. I. Crișianú, președinte. secretarú II.

Cu numărulú acésta se începe semestrulú II. Rugámú a grábi cu reînóirea abonamentelorú, pentru ca espedarea fóiei sê nu suferé ínterupere.

Administrațiá „Gaz. Trans.“ Editorú și redactorú responsabilú: Dr. Aurel Mureșianú.

Verfälschte schwarze Seide. Man verbrenne ein Musterchen des Stoffes von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verläßt bald und hinterläßt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe.—Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schußfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterläßt eine dunfelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der echten Seide, so zerfällt sie, die der verfälschten nicht. Das Seidenfabrik-Depôt von **G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.), **Zürich** versendet gern Muster von seinen echten Seidenstoffen an Jedermann, und liefert einzelne Roben und ganze Stücke porto- und zollfrei in's Haus.

Ajutoriu grabnicu și siguru

pentru

SUFERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijlocul celu mai bunu și eficace pentru mântinerea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirii bune este deja pretutindenea cunoscutulu și plăcutulu

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestu balsamu preparatu cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămăduitoare se dovedesce ca forte folositoru în contra tuturor greutăților de mistuire a carcei de stomachu, lipsa de apetițu, rigăelei, congestiunilor, haemorhoidelor etc. etc. In urma eficacității sale a devenitu acestu balsamu acum unu siguru și doveditu medicamentu de casă popularu.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, facu pe fiecare atentu, că fiecare sticlă cu **Dr. Rosa's Lebens-Balsam**, care singuru numai de mine este preparatu după receta originală, este învelitu în hârtia grosă albastră, care poartă în lungulu ei inscripția: **Dr. Rosa's Lebens-Balsam** din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari suntu provădute cu alăturata marcă a fabriciei luată sub scutul legalu.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilu se poțe procura numai în Depositulu principalu alu producătorulu

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In **Budapesta**: la farmacia I. von Török.

Tôte farmaciile din **Brașov**, precum și tôte farmaciile mai mari din monarchia Austro-ungară au deposite din acestu balsamu de viață.

Totulu de acolo se poțe avea:

Alifa de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unu medicamentu siguru și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutu în contra tuturor inflamațiunilor, rănilor și umflăturilor.

Acêsta se întrebuintează cu succesu siguru la inflamațiuni. la stagnațiunea laptelui și întărirea țitelor cu ocaziunea întăririi copilulu, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariți (ulcerațiuni la degete, la întărituri, umflături, tumorea glandulelor limfatiche, lipome etc. — Tôte inflamațiunile, umflături, întărituri se vindecă în timpululu celu mai scurtu; la casuri însă, unde s'a formatu deja puroiu absorbă buba și o vindecă în timpululu celu mai scurtu fără dureri.

In cutiôre à 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚI!

De ôrcece alifa de casă universală de Praga se imităză forte desu, facu pe fiecare atentu, ca singuru numai la mine se preparăză după receta originală. Acêsta este numai atunci veritabilă, decă cutiôrele din metalu galbinu, în cari se pune, suntu înfășurate în hârtia roșie pe care s'afă tipărită în 9 limbi explicațiunea cum se întrebuinteze, împachetate și în cartône vinete — cari suntu provădute cu marca fabriciei de mai susu.

Balsamu pentru audu.

(Gehör-Balsam)

Celu mai probatu și prin multe încercări celu mai temeinicu medicamentu pentru vindecarea audulu greu si spre redobândirea audulu perdatu. 1 Flacon 1 fl. 324,26—5

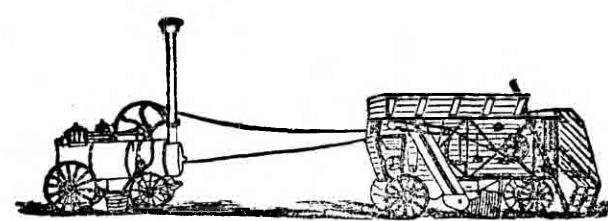
Turnătoriu de feru și fabrica de mașini a lui SCHLICK

SOCIETATE PE ACȚII IN BUDAPESTA.

FABRICA ȘI BIROULU: VI., Kulsö väczl-út 1696/99,

BIROULU ÎN ORAȘU ȘI DEPOSITULU: VI., Podmaniczky-uteza 14,

Garnituri de treierat cu vaporu,

Locomobile și treierători cu abur și pervasuri (rame) de feru, mai departe Garnituri de treierat cu Vêrtej (Göpel), mori pentru curățitul cerealeloru

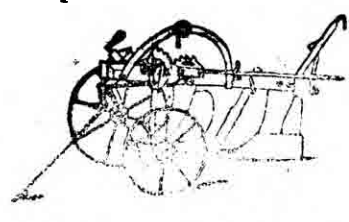
(Sistemu Baker și Vidats) Trieure. Mai departe se află gata: Aparate originale americane pentru legatulul snopiloru, mașini originalu americane de cositu.

Pluguri patent. ale lui SCHLICK cu 2 și 3 brazde,

Pluguri-Royal pat., Pluguri-Royal, cari se conduc de sine, Pluguri originale ale lui **Schlick** și **Vidats** cu 1 brazdă, unelte pentru lucrarea pământulu, spărgători de bulgări, grape.

Mașini de semănatu în rânduri „HALADAS“, patentate ale lui Schlick.

Mașini de semănatu în latu, mașini pentru preparatu nătrețu, mașini pentru sfărâmatu porumbu (cucuruzu), mori de urluțu, mori de măcinatu și instalațiunil pentru fabricarea de uleiu (piuș de uleiu). Prețuril cele mai estine. — Modalități de plată favorabile.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

281,18—11

DEPOSITULU PRINCIPALU DE ÎNCĂLȚĂMINTE ȘI PĂLĂRI
Brașov, Strada Vămei No. 2.

Am onôrea a atrage atențiunea onor. publicu asupra Depositulu meu de încălțăminte

ce l'am asortatu acuma din nou într'o alegere forte bogată și cu prețuri forte variate.

Aflându-mă în pozițiune a satisface pe deplinu tuturor cerințelor, ce mi-se voru face privitoru la încălțăminte, nu voiu lipsi de a'mi păstra și pentru venitoru bunulu renume vechiu, ce și-a dobânditu casa mea în decursulu mai multor decenii.

Cu distincă stimă
E. SCHWARZE.

DEPOSITULU PRINCIPALU DE ÎNCĂLȚĂMINTE ȘI PĂLĂRI
Brașov, Strada Vămei No. 2.

Premiat la tôte esposițiunile cu medalii de argint.

LUSTRULU CELU MAI MARE!

NEGRU CELU MAI ÎNCHISU!

Să produce întrebuintându veritabilu și cu renume cunoscutulu **INDIGO-OEHLACK WICHSE**

care garantăză conservarea pele, din fabrica c. r. priv. a lui

IOHANN PARGER

Viena I, Schulerstrasse Nr. 7.

Mai departe se află acolo escelentulu:

LONDONER STIEFELLACK

(Lacū pentru cisme)

care nu strică pelea și se poțe spăla josu cu apă caldă, în sticlufe de cincî mărimi. Cea mai bună

ALIFIA PENTRU CONSERVATU PELEA

(Leder-Conservirungs-Salbe)

în cutiôre de lemn și de tinichea. Celu mai bunu lacū pentru pele și hamuri, lacū pentru auritu, pentru apretarea de pele, lacū pentru podini de calitate cea mai bună. 331,12—8

Fabrica esistă de 42 ani.

Fabrica esistă de 42 ani.

Premiat la tôte esposițiunile cu medalii de argint.

Anunțu.

Se primește unu tănăr solidu absolutu de cl. VI—VIII gimn., din familiă bună, cu practicantă, fără taxă de întreținere, în farmacia d-lui **Róth Albert** în **Gyergyó-Tölgyes**. Este preferitu acela, care afară de limba română scie perfectu și cea maghiară, ér cea germană numai încâtva. Celelalte condițiuni le va afla la sus numitulu farmacistu scriind epistola în limba maghiară și de e posibilu să se acudă și portretu.

In allen Trafiken und Galanterie-Geschäften.

General-Depot: OTTO KANITZ & CO., WIEN. 332,26—6

Nr. 7788—1890.

373,3—3

PUBLIKAȚIUNE.

Môra din pôrta stradei Scheiloru precum și morile orașenescul din Pôrta, Moeciulu inferioru și superioru (Brand), se arandăză pe cale scripturistica de oferte pe durata de 3 ani, începând cu 1 Novmrie 1890.

Pertractarea de oferte va avea locu *Marți in 22 Iulie a. c.* în biroulu oficiulu orașenescul economicu, unde se poțe examina condițiunile de arandă și unde au de a se așterne până în 22 Iulie a. c. înainte de prăuțu 12 ôre ofertele scripturistice timbrate și provădute cu unu vadiu de 10%.

Brașov, în 28 Iunie 1890.

Magistratul orașenescul.

De închiriatu.
Pentru timpul de vară
2 odăi mobilate
și bucătărie.

Strada Scheiloru No. 142.

Cele mai bune Materii (stofe) de Brünn

liferăză cu prețuril originale
Fabrica de postavuri fine
Siegel-Imhof
in Brünn.

Pentru unu rândū de haine bărbătescul de primăveră seu veră este de ajuns unu coupon în lungime de 3-10 mtr., cari facu 4 coți de Viena.

Unu coupon din **lână veritabilă** costă
fl. 4.80 calitatea obișnuită.
fl. 7.75 calitatea fină.
fl. 10.50 calitatea cea mai fină.
fl. 12.40 calitatea suprafină.

Mai departe suntu de căpătatū în cea mai mare alegere Kammgarne țesute cu firicele de mătase, stofe pentru pardesiuri, păsă (Loden) pentru vinători și turiști, peruvianu și toscingu pentru haine de salon, postavuri pentru uniforme de ampoiași, stofe de spălatū din ață pentru bărbăți și copii, stofe veritabile de pichetu pentru giletci, etc. etc.

Pentru marfa bună, liferăția esactă și întocmai după mostre se garantăză.
Mostre gratis și franco.

263,40-40

Domnii, ce se abonăză din nou, să binevoiască a scrie adresa lămuritu și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“